

TEMMUZ AYI MECLİS TOPLANTISI - 28.07.2021 -

**Sayın Başkan,
Değerli Meclis Üyeleri,
Antalya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu ve kendi adıma hepinizi saygıyla selamlıyorum.**

Değerli Arkadaşlar,

Geçen yılın bu dönemini hatırlıyorum. Nispi açıklık ve serbestlik hepimizi sevindirmiş ve umutlandırmıştı. Ancak Ekim ayından itibaren yeni kapanmaları ve kısıtlamaları yaşamak zorunda kalmıştık.

Temmuz ayında başlayan nispi serbestlik ortamının ilk sonuçları, tecrübelerimize göre bizleri endişelendirmeye başladı. En büyük dileğimiz, Eylül ayından itibaren, biz bu filmi seyretmiştik sözünü doğrulamamaktır. Başta yöneticilerimiz olmak üzere hepimize bu uğurda büyük sorumluluklar ve görevler düşmektedir. Çünkü günlük vaka sayılarında konan 1000 ve altı hedefine doğru ilerlerken 4000’li rakamları kısa bir süre gördük. Sonra hızla yükseldi ve dün itibariyle 20.000’e ulaştı. Bu gidişat, sürdürülemez bir eğilimdir.

Konunun uzmanları 4. dalgadan bahsetmeye başladılar. Kısa sürede bu gidişatı tersine döndüremezsek yeni kısıtlayıcı tedbirler kaçınılmaz olacaktır. Bizim böylesi bir kapanmaya dayanacak bir ekonomik gücümüz ve birikimimiz bulunmamaktadır.

Bir taraftan insanların alım gücü ve talebi zayıflamış, diğer taraftan kredi maliyetleri %100’ün üzerinde artarak %20’leri çoktan aşmışken mevcut ekonomik hareketlilik tek çıkar yol olarak karşımızda durmaktadır. Bu hareketliliğin devamı ancak vaka sayılarını tekrar aşağıya doğru indirme çabalarımızdan geçmektedir.

Bu uğurda öncelikle iki hayati konuyu bir kez daha tüm halkımızla paylaşmak isterim. İlki son zamanda yavaşlayan aşılama hızımızı tekrar üst düzeye taşımamızdır. Bunun için hepimiz elimizden geleni yapıp bir an önce aşılama oranına ulaşmalıyız. Diğer ise maske-mesafe-temizlik koşullarına tam uyum sağlamamızdır. Bu hepimizin insanlık ve vatandaşlık borcudur. Aşılama oranımızın tamamını yaptırmış olsak bile bu koşullardan asla taviz vermemeliyiz.

Değerli Meclis Üyeleri,

Kent olarak turizmin ve tarımın merkezimizdir. Bu dönem, her iki sektörümüz için de kritik önemdedir. Turizm en yüksek dönemini yaşarken tarım da önümüzdeki dönemin hazırlıklarını yaşamaktadır. Yani kentimiz tahminlerin aksine sürekli bir ekonomik hareketliliğe sahiptir. Bu hareketliliği kesintiye uğratmamalıyız. Çünkü yeniden hareketlenme her seferinde hem daha zor hem de daha maliyetli olmaktadır. Bu maliyetleri hala büyük ölçüde yeni kredi talebiyle karşılamaya çalışıyoruz. O yüzden ki 2015 yılından beri hem bireysel hem de iş dünyası kredi artış oranlarında Türkiye ortalamasını oldukça üzerinde bulunmaktayız. Bu kredilerin bir bölümünün yatırıma gitmesinin yanı sıra önemli bir bölümünün önceki borcu çevirmeye ve cari harcamaları karşılamaya gittiğini de biliyoruz.

Yılın ilk yarısını değerlendirdiğimizde görüyoruz ki aynı eğilim devam etmektedir. Örneğin yılın ilk yarısında iş dünyasının toplam kredi büyümesi Türkiye’de yaklaşık %30 civarındayken Antalya’da %40’ın üzerinde olmuştur.

Kentimiz tarım sektörünün kredi büyümesi ise son beş yıldır olduğu gibi yine yılın ilk yarısında Türkiye'nin %33 oranına karşılık %45 civarına bir büyüme oranı göstermiştir.

Kentimizin hem toplam hem de tarımsal kredi büyümesindeki ortalama üstü rakamlar, özellikle bu dönemde çok daha önem arz etmektedir. Çünkü geçen senenin kredi maliyetinden iki kat daha maliyetli olarak bu kredileri almak zorunda kalmaktayız. Bu yüksek maliyete hep birlikte katlanmaktayız. Zira biliyorsunuz kentimiz iş dünyası, borcuna sadakatte ülke zirvesindeki kentler arasındadır. Bu durum yıllardır hiç değişmemiştir. Bana, kentimiz iş karakteristiği ile ilgili bir tane hakkın olsa ne dersin diye sorsanız hemen bu özelliğimizi söylerim. Çünkü bu özelliğimiz yıllardır rakamlarla kanıtlanmıştır. Üstelik bu yapısal özelliğimiz, Türkiye ortalamasının oldukça üzerinde olan kurulan şirket oranına rağmen bozulmamaktadır. Örneğin son açıklanan veriyle Antalya'da kurulan şirket sayısı geçen yıla göre %36 artarken Türkiye'de herhangi bir artış olmamıştır.

Başta yaş meyve/sebze ve süs bitkileri olmak üzere kentimiz tarım sektörünün dış ticaret performansı da Türkiye ortalamasının üzerindeki seyrini devam ettirmektedir. Yılın ilk yarısında ülkemiz genelindeki yaklaşık %20'lik tarım ve gıda ihracatı artışının iki katını kentimiz gerçekleştirmiştir. İhracattaki bu artış, sektörümüzün nefes almasına destek sağlamıştır. Çünkü içerideki fiyatlar, uzun bir süredir sektörümüzde faaliyet gösterenlerin aleyhine seyretmektedir. Bunu açıklanan son verilerle örneklendireyim; yıllık tarımsal üretici fiyatları (TarÜFE) %22'nin altında iken Yurtiçi üretici fiyatları (YiÜFE) %43 ve yurtdışı üretici fiyatları (YdÜFE) %44 olarak ilan edilmiştir. Yani bizler tüm sektör olarak, Haziran ayında yıllık rakamlarla alım gücümüz zayıflamış ve fakirleşmiş durumdayız.

Değerli Üyeler,

Kentimiz; Rusya krizinin ve genel ekonomik krizin etkilerini atlatamamışken bu salgın krizinin etkisi altında kalmıştır. Hem bu krizler hem de ekonomik yapımız dolayısıyla Türkiye ortalamasının 2-3 kat üzerinde bir ağırlıkla bu krizi yaşamaktayız. Bu durumu yöneticilerimize rakamlarla anlatıp taleplerimizi defalarca raporladık. Türkiye ortalamasına göre çok daha ağır yaşadığımız krize karşı kentimize özgü bir destek yerine genel destekler söz konusu oldu. Biliyorsunuz bu ayın sonunda da stopaj ve KDV ertelemeleri bitiyor. Kısa çalışma ödeneği de bitirilmişti. Ancak salgının etkisi halen atlatmış değiliz. Dolayısıyla;

- Stopaj ve KDV ertelemelerinin devam ettirilmesini,
- KDV alacağı kadar koşulsuz/şartsız KGF kefaleti sağlanmasını,
- Kısa çalışma ödeneğinin yıl sonuna kadar tekrar çıkarılmasını,
- Artan maliyetler nedeniyle fide ve diğer girdilerin temininde zorlanan üreticilere hibe desteklerin sunulmasını,
- Kış dönemi için işletmelere kira destek mekanizması geliştirilmesini,
- Kamuya olan birikmiş ödemelerin ertelenmesini,
- Sektör ayrımı yapmaksızın uygun maliyetli kredi imkanlarının yaratılmasını,

karar vericilerimizden talep ediyoruz. Finansal yapımıza direnç katacak bu destek ve kolaylıklar sadece günü kurtarmamıza yaramayacak aynı zamanda gelmekte olan yeni külfetler ve zorunluluklar için de gücümüzü artıracaktır. Gelmekte olan diyorum çünkü hakikaten büyük bir hızla ve kararlılıkla üzerimize geliyor. Buna her kesimin dikkatini çekmek amacıyla biliyorsunuz Borsa olarak 2021 yılını "sürdürülebilirlik" yılı olarak kabul ettik ve her faaliyetimizi bu kavrama odakladık. Yılbaşından beri de bu başlık altında 5 etkinlik gerçekleştirdik.

Avrupa Birliği (AB), 2014 yılından beri bu konuyu yasal bir zorunluluk haline getirme ve dış ticareti de bu kapsamda gerçekleştirme adımlarını hızla atmaktadır. Son olarak Nisan, 2021 tarihinde “kurumsal raporlama direktifi” adı altında yeni bir düzenleme yaptı ve “yeşil mutabakat”, “karbon ayak izi” gibi kriterlere uygun olarak üretilmiş ürünlerin AB’ye girişine izin verileceğini ilan etti. Yani kısa bir süre sonra başta tarım ürünleri olmak üzere AB’ye ihracatımızda ciddi engellerle karşı karşıya kalmamız içten bile değildir. Borsamız ve ATAK bu konuyu yıl başından beri birkaç etkinlikle dile getirdi. Kısa bir süre önce bakanlıkların üyesi olduğu yeşil mutabakat çalışma grubu oluşturulduğunu öğrendik. Bu gerekli bir adımdı. Sevindik. Ancak başta tarım olmak üzere konunun üretici taraflarının da kapsama alındığı katılımcı bir çalışma grubu görmek isterdik. Çünkü konunun yükümlülükleriyle karşı karşıya olan biz üretici ve ihracatçılarız. Diğer taraftan bu gerekli adımın yeterliliğe kavuşması için mutlaka AB’nin de yaptığı gibi ortaya çıkacak ilave maliyetleri karşılamamızda devletin mutlaka destekleyici olması şarttır. Aksi halde mevcut durumdaki zayıflıklarla bu ilave maliyetleri karşılamak mümkün gözükmemektedir.

Örneğin tarımsal üretimde yasaklı maddeler kapsamı genişleyecek ve yaptırımlar artacak. Doğru ancak bunun getireceği ek maliyetler tamamen üretici üzerinde kalırsa, bu sektörü terk et anlamına gelir. Devletimizin mutlaka bu yeni üretim biçimine uyumluluk için destekleyici olma rolünü unutmaması gerekmektedir.

Önümüzdeki dönemin üretim ve ticaret mottosu, “yeşil mutabakat” ve “sürdürülebilirlik” kriterleri olacaktır. İhracatta kendimize yeni bir başarı hikayesi yazabilmenin yolu, bu kriterlerde bulunmaktadır. Bu başarı hikayesini yazma gücümüz de motivasyonumuz da vardır. Buna tüm kalbimle inanıyorum.

Değerli Arkadaşlar,

- Son dönemde üyelerimiz ve sektör temsilcileriyle yapmış olduğumuz görüşmelerde Akdeniz Meyve Sineği ve Tuta Absoluta zararlılarında artışlar olduğu ifade edilmektedir. Faaliyetlerden izlediğiniz gibi ilgili kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum ve meslek örgütlerinin temsilcilerinin katılımıyla bir sektörel analiz toplantısı düzenledik. Toplantımızda Zararlı popülasyonlarında gözlenen artışın “iklim değişikliği”, “küresel çapta artan tarımsal ürün hareketliliği” ve “zararlılarda ilaçlara karşı direnç gelişiminden” de kaynaklandığı ifade edilmiştir. Hazırladığımız rapor sonrası ilgili kurum ve kuruluşlarla tekrar toplanarak ihracatta sıfır tolerans gösterilen bu konuda çalışmalarımızı sürdüreceğimizi paylaşmak isterim.
- Yöresel ürünlerimiz coğrafi işaretle tescil edilmeye devam ediyor. Antalya’mızın dünya ünlü Döşemealtı El Halısı coğrafi işaret ile tescillendi. Böylece kentimizdeki coğrafi işaretli ürün sayımız 13’e yükseldi. Kültür mirasımıza sahip çıkan Döşemealtı Belediye Başkanı Turgay GENÇ ve ekibine teşekkür ediyorum. Yöresel ürünlerimizi gelecek nesillere aktarma ve ekonomiye kazandırma hedefiyle yürüttüğümüz ve bu yıl salgın koşullarına bağlı olarak 20-24 Ekim tarihlerinde 11. kez düzenleyeceğimiz YÖREX hazırlıklarımız başladı. Tüm ilerimizi yöresel ürünlerimizi gelecek nesillere aktarma ve ekonomiye kazandırma hedefiyle yürüttüğümüz YÖREX’e katılmaya davet ediyorum.
- Türkiye’nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu arasında yer alan üyemiz Ekiciler Süt Gıda Tarım Hayvancılık San. ve Tic. A.Ş. ile Eti Elektrometalurji A.Ş. ve CW Enerji Mühendislik Tic. ve San. A.Ş.’yi tebrik ediyorum, başarılarının devamını diliyorum.

- 23'üncü Feslikan Yağlı Güreşleri ile 660.Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nde Başpehlivan olarak Altın Kemer'i kazanan hemşerimiz Ali GÜRBÜZ ve dereceye giren sporcumuzu tebrik ediyorum.
- Merhum Atilla KONUK etrafında bir grup Antalya sevdalısınının 2 Temmuz 1966'da kurduğu Antalyaspor'umuzun 55'inci yaşını kutluyorum.
- Almanya Federal Cumhuriyeti tarafından Devlet Nişanı'na layık görülen Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanımız Sayın Rifat HİSARCIKLIOĞLU'nu tebrik ediyor, başarılarının devamını diliyorum.
- 15 Temmuz 2016 tarihinde gerçekleştirilmeye çalışılan soysuz darbe girişiminde şehit olan vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, kederli ailelerine sabır ve başsağlığı, yaralanan gazilerimize ise şifalar diliyorum. Demokrasimize ve cumhuriyetimize sahip çıkan herkese bir kez daha teşekkür ediyorum.
- 2021 yılı üniversite sınavı sonuçları bugün açıklandı. Üniversiteye girmeye hak kazanan tüm gençlerimizi ve ailelerini tebrik ediyorum. Tarım, turizm, tıp ve birçok alanda önde olan kentimiz üniversitelerine tercihlerinde yer vermelerini diyor, Antalya'mıza bekliyoruz.

Saygılarımla,

Ali ÇANDIR

Yönetim Kurulu Başkanı

